

Mobilitzar-se dóna fruits

Bàscara i els camions de la N-II

En una paret de Bàscara, al costat de la N-II, un grafit equipara els bascarencs amb els habitants del poble gal de l'Àstèrix. L'analogia no és dolenta, tenint en compte l'esperit cívic, lúdic i resistent demostrat pels empordanesos durant els vuitanta dies seguits en què es van manifestar, a peu de carretera, per demanar que els camions deixessin de circular-hi.

SEBASTIÀ ROIG > TEXT

ROGER LLEIXÀ > FOTOS

Els coordinadors de la plataforma Prou Camions N-II valoren de forma molt positiva el que van suposar les mobilitzacions, per exemple, a l'hora de transmetre valors als participants. Maria Eugènia Carbó ho resum dient: «Ensenyàvem a la mainada que sense fer mal a ningú, i d'una manera creativa, pots lluitar pels teus objectius. I que val la pena fer-ho». El fotògraf Jordi Bover afegeix: «Mobilitzar-se equival a salut mental. Tots aquells dies estaves fent activitats, comparties experiències i creaves lligams que et donen sentit de vida. Era molt satisfactori. D'altra banda, la gent creu que moure el cul només dona problemes. Però el nostre és un exemple que moure el cul és una victòria cívica i humana».

El desencadenant d'aquestes accions va tenir lloc el 31 de gener de 2013, quan Pilar Quer va perdre la vida en un accident en què hi va haver implicats dos camions. «La Pilar era una veïna més del poble —explica Carbó—. I n'estàvem tips, de la mort contínua de familiars i amics, de veure reportatges d'altres llocs on feien autovies per on només pas-

saven cinquanta cotxes... Va ser un cúmul de circumstàncies que ens va fer dir "prou"».

Els primers a dir prou van ser uns joves que van tallar la N-II calant foc a uns pneumàtics. Andreu Molinas recorda: «Ho van fer a cop calent. I tothom va sortir al carrer a veure què passava. Llavors, la gent va començar a parlar i va prendre consciència que calia fer alguna cosa. L'endemà a la matinada els nois van repetir l'acció. Sense aquest acte de desobediència civil, sense aquesta rauxa inicial, hauria estat molt difícil fer el salt posterior. Però molts van veure que allò s'havia d'aguantar i que havíem d'aprofitar el moment».

Ensenyàvem a la mainada que sense fer mal a ningú, i d'una manera creativa, pots lluitar pels teus objectius

>> Manifestació de veïns de Bàscara contra el pas de camions pel mig del poble.

Les cremades de pneumàtics van provocar una reunió entre els veïns i els Mossos d'Esquadra. Els agents els van fer veure que les protestes s'havien de fer d'una altra manera. Això va dur els veïns a programar els talls de circulació, que es feien de dilluns a divendres de 9 a 10 del matí, i que van arribar a provocar cues de disset quilòmetres. Els talls dels primers dies van reunir més de cent persones. Bover apunta: «La participació depenia de la vida laboral de la gent. Per a algunes persones, a aquella hora els era impossible».

>> Manifestació a la N-II al pas per Bàscara en record de les víctimes.

Una altra de les primeres accions col·lectives va ser la redacció d'un manifest que poguessin firmar altres pobles afectats pel pas de camions. Mari-ona Callís matisa: «El van firmar molts alcaldes i ajuntaments, però poca gent d'altres pobles va venir a manifestar-se de manera activa. Hi havia persones de Pontós i Garrigàs, però ens sentíem una mica sols». Carbó afegeix: «Molta gent ens deia: "Ànims, seguiu així. Quins collons que té el poble de Bàscara. Tot-hom hauria de seguir l'exemple vostre". Però a l'hora de la veritat no venien».

Amb el pas dels dies, a mesura que el pols amb les administracions s'allargava, les mobilitzacions van anar incorporant càntics, elements de *performance* i accions parateatral. Molinas explica: «Parlant amb els de TV3, em van comentar que no vindrien cada dia "si no canviava una mica la foto...". I un de nosaltres va dir: "I si muntem un esmorzar?". La primera acció va ser posar dues taules i ens van fer fotos entaulats. Però després, com que les taules hi eren cada dia, necessitàvem alguna cosa més i vam fer una pluja d'idees... Fer coses també engrescava la gent del poble. I ens servia per mantenir l'esperit».

Gràcies a això, les bascarenques es van convertir en una peça fonamental dels esmorzars. Carbó diu: «Moltes dones hi van voler col·laborar i vam haver

de fer una graella de torns, perquè no es trepitgessin. Els menús anaven des del pa amb xocolata a truites, passant per la paella, a allò que proposessin. Fins i tot uns treballadors del TAV van venir a col·laborar i ens van fer unes *gachas*. Els jubilats també es van afegir de seguida al contingent. Una bona manera d'implicar-los va ser organitzant activitats de resistència passiva als vespres. «Vam decidir fer un ús intensiu dels semàfors de vianants a les tardes —explica Callís—. Els jubilats, quan sortien a dos quarts de vuit, travessaven el semàfor perquè ho veien més segur. Això provocava noves cues».

Entre les *performances* més reeixides hi va haver la recreació del pessebre vivent a la carretera. O l'enterrament de la promesa feta pels polítics. «Volíem que la gent anés de dol. Com que ens pensàvem que no en vindria gaire, vam contactar amb un grup teatral perquè vingués disfressat. Però el dia abans de l'acte ens van dir que no podien venir. Vam mobilitzar el poble:

les dones van buscar mantellines i, al final, vam reunir dues-centes persones vestides de negre. La implicació de la gent era molt gran».

Malgrat el tarannà lúdic de les manifestacions, la plataforma va haver de negociar amb un sector que preparava actes més radicals. Molinas recorda: «Em vaig reunir amb ells uns quants cops per provar de tranquil·litzar-los. Volien fotre foc al pont de Bàscara i al de l'autopista al mateix temps, però foc de veritat, i no quatre pneumàtics. Quan ho tenien tot a punt, una ploguda molt forta va fer desbordar el riu i va impedir que ho fessin. En veure que tot el que fèiem nosaltres funcionava, ens van donar un vot de confiança i les accions radicals van quedar desactivades». De fet, el civisme exemplar demostrat pels bascarencs durant les mobilitzacions va fer que els Mossos d'Esquadra els concedissin un guardó commemoratiu.

El cas excepcional de Bàscara es pot extrapol·lar a altres localitats? Carbó ho dubta: «Deixant de banda que tothom estava d'acord en el tema de la protesta, les dimensions del poble ens van ajudar. A Girona això no hauria funcionat. Molta gent hagués dit: "Ja hi anirà un altre, a tallar la carretera". I l'empenta inicial s'hauria desinflat de seguida».

Sebastià Roig és periodista.

Els primers a dir prou van ser uns joves que van tallar la N-II calant foc a uns pneumàtics